

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף ק"ג
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ח מסעיף ז' עד סעיף ט'
המוסר היומי: שם עולם פרק י"ב 'ועוד יותר מזה' עד 'ובעוונותינו הרבים'

לוח
לימוד
יומי

זה כמו לטפס על האורסט להבדיל, הוא מתאר את תחושתו, השטייגען הכי גדול שאני עושה במהלך השנה

הרה"ג שבת גוקוביצקי משתתף בתוכנית 'קנין ש"ס'

ומה לגבי הילדים? הם לא מרגישים מקופחים מכך שאבא נעלם להם מהבית לחודש שלם?

"אני לא נעלם להם לשום מקום. הם יודעים בדיוק איפה אני נמצא, ולמה אני נמצא שם. בבית תלויה טבלה גדולה עם רשימה של כל המסכתות בש"ס ולידן ריבועים ריקים. בכל פעם שאני לומד מסכת, הילדים מקבלים עדכון על כך ומדביקים מדבקה בריבוע המתאים. כך הם רואים כמה פעמים חזרתי על כל מסכת ממסכתות הש"ס בחודש האחרון. הם הולכים לישון בלילה וקמים בבוקר, מתרגשים לשמוע כמה התקדמתי. כל המשפחה שותפה לחוויה המיוחדת הזאת."

לפני שהצטרפת ל'קנין ש"ס' חשבת פעם על האפשרות שאולי יום אחד תיבחן על הש"ס כולו בחדא מחתא?

"היתה לי שאיפה כזאת, אבל היא היתה עמומה ובלתי ניתנת להשגה. לדעת את כל הש"ס? זה משהו שרק יחידי סגולה זכו לו בעבר. אבל עם התוכנית המיוחדת הזאת של 'דרשו', והגיבוש הזה לצד ה'מחייב' שתמיד דוחק בי, בדמות המבחן ההולך ומתקרר, כל אלו נתנו לי את האפשרות לעשות את הלא יאמן. אני באמת רוצה לנצל את הבמה הזאת כדי להודות לנשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטר שליט"א, ולכל הצוות הנפלא של 'דרשו' שבאמת העמידו בעשר אצבעותיהם את הפלטפורמה הזאת שמאפשרת לנו, הנבחנים, לעשות את הלא יאומן."

הרה"ג שבת גוקוביצקי. אברך מן המניין בקהילה החרדית בחדרה. חצי יום הוא עוסק בהוראה, ובחצי השני הוא חובש את ספסלי הכולל. בחדרה מוכר הרב גוקוביצקי כ'יהודי של ש"ס', כמי שכבר השתתף בתוכנית 'קנין ש"ס' המחזור הקודם, ונבחן בהצלחה על כל דפי התלמוד הבבלי מהחל ועד כלה.

בשל היותו משתתף בתוכנית בפעם השניה, נדרש הרב גוקוביצקי להיבחן הפעם במסלול ב', בו נדרשים הנבחנים להיבחן לא רק על הגמרא עם פירוש רש"י, אלא גם על פירוש התוספות - "זו תוספת נכבדה מאוד למה שאנחנו צריכים ללמוד ולהיבחן עליו", הוא מספר בחיור, "אבל אנחנו לא מתלוננים. אין סיפוק גדול יותר מלסיים את כל הש"ס עם התוס'..."

הרב גוקוביצקי נראה סחוט ומאושר כשהוא מגיש את המבחן בסיומו: "זה כמו לטפס על האורסט להבדיל", הוא מתאר את תחושתו, "השטייגען הכי גדול שאני עושה במהלך השנה הוא בחודשים תשרי וניסן, שבהם בדרך כלל קשה יותר ללמוד בגלל המטלות הרבות והמשימות שצריך להספיק לפני החגים."

"בחודשים אלו הכל נסגר. יושבים בבית המדרש מהבוקר ועד הלילה. בימים האחרונים שלפני המבחן זה מגיע לפעמים למצב כזה שמביאים לי את האוכל לבית המדרש. הלחץ גדול כל כך שאני לא מסוגל ללכת הביתה כדי לאכול. כל שניה יקרה וחשובה. כל המהות משתנה, אנשים יודעים שאי אפשר להתקשר אלי בחודשים אלו כי אני מתכוון למבחן הגדול. עכשיו אני צריך לסדר כל כך הרבה דברים שדחיתי בחודש האחרון, ה' יעזור לי..."

מיהו האדם שכולם צריכים לברך על נס שנעשה לו?

הרואה מקום שנעשה בו נס לאדם המפורסם בכל ישראל לראש ולשליט, או לשר הצבא וכדומה - ויש אומרים: שהיה שליח של כל ישראל לאיזה ענין - מברך: "ברוך שעשה נס לפלוני במקום הזה". ובימינו, שישראל פזורים בארבע כנפות הארץ, אין אדם כזה, ולכן אין ברכה זו נוהגת כיום. וכן נס שהתקדש בו שם שמים, כגון הצלת דניאל מגוב האריות, או הצלת חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, חשוב הוא יותר מנסים אחרים, וצריך כל אדם לברך בראותו את מקום הנס. ויתכן שכל אדם שהתקדש שם שמים על ידו, כגון בעלי הנסים הנ"ל, נחשב כרבים של כל ישראל, וצריכים לברך בכל מקום שנעשה לו נס, אף אם נעשה לאחר שהתקדש שם שמים על ידו. [שו"ע ז, משנ"ב כג-כה, וביה"ל ד"ה על וד"ה לפיכך]

אילו ברכות צריך לברך בראיית נציב המלח של אשת לוט?

הרואה את נציב המלח של אשת לוט, צריך לברך "ברוך... דיין האמת", ואף שאין מברכים ברכה זו על דין שמים שנעשה לגוי, יתכן שמברכים על כך שלא הועילה זכותו של אברהם להצילה, אשר זה מורה על חומרת הדין. כמו כן, בשעה שרואה את נציב המלח, מברך: "ברוך... זוכר הצדיקים", על כך שזכר הקב"ה את אברהם, ובזכות זו ניצל לוט, ככתוב: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה". ונס זה נחשב שלא כדרך הטבע, משום שבאותה שעה שאשתו הפכה לנציב מלח הרי כבר החלה במידה מסוימת הפיכת סדום, ואף על פי כן ניצל לוט. ומברכים "הצדיקים" בלשון רבים, משום שהברכה היא על זכירת אברהם שרבים קיימים מכחו ובזכותו. [שו"ע ח, משנ"ב כו ו-כח, ושעה"צ כב; ביאורים ומוספים דרשו, 13-14]

מדוע מברכים את הברכות הנ"ל דווקא בראיית נציב המלח?

את הברכות הנ"ל מברכים דווקא בראיית מקום נציב המלח, כיון שבאותו מקום שהפכה אשת לוט לנציב מלח בגין הבטתה בהפיכת סדום, בודאי נִשְׁרָה תוקף הדין, ועם זאת ניצל לוט בזכות אברהם. ועוד, כשנחפוץ לדעת את מקום מנוסתו של לוט מסדום, שזהו המקום שבו נעשה נס הצלתו, נוכל לדעת זאת לפי מקום נציב המלח, שבו עמדו לוט ואשתו בהחפזם לנוס מסדום, והמלאך אמר: "אל תביט אחריו", ואשת לוט לא צייתה לדבריו והפכה למלח, ולוט שלא עבר על דבריו ניצל אז בזכות אברהם. ושם הוא היכר הנס של הצלת לוט על ידי זכירת אברהם, ולכן יש לשבח שם על נס זה. וכשרואה את קבר לוט אין זה נחשב למקום היכר הצלתו, ואין לברך שם. [משנ"ב כח, ושעה"צ כג]

אתמול למדנו

- הניצל מסכנה על ידי נס, דהיינו בדרך לא טבעית - כששב למקום שבו נעשה לו הנס לאחר חלוף יותר משלושים יום - מברך: "שעשה לי נס במקום הזה".
- הרואה מקום שנעשה בו נס לאביו, מברך "שעשה נס לאבי". ונכד, יאמר: "לאבותי", או: "לאבי אבי", "לאבי אמי". ושני נכדים המברכים יחד - יאמרו "לאבותינו".
- מי שנעשו לו נסים במספר מקומות - בכל פעם שמברך "שעשה לי נס במקום הזה", יכלול בברכתו את כל המקומות, אך יזכיר תחילה את המקום שעומד בו.

מחר נלמד

- על איזה נס מברכים 'שעשה לי נס'?
- מי שנפל חפץ חד בסמוך לראשו - האם מברך 'שעשה לי נס'?
- מה הן ההנהגות שיש לנהוג לאחר התרחשות נס?